

Muistio

13.1.2026

VN/24181/2023

Uhripoliittinen toimenpideohjelma: uhri rikosprosessissa -työryhmän kokous

Aika 13.1.2026 klo 13–15

Paikka Meritullinkatu 10, nh. Labor / Microsoft Teams

Paikalla Venla Roth, oikeusministeriö (pj.)
Arto Hietanen, sisäministeriö (paikalla kohdat 1–5)
Minna Viuhko, sosiaali- ja terveysministeriö
Heidi Savurinne, Syyttäjälaitos
Olga Larinkari, Poliisihallitus
Inka Grönqvist, Tuomioistuinvirasto (paikalla kohdat 4–7)
Oliver Meriläinen, Oikeuspalveluvirasto
Anu Karhinen-Soppi, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Jonna Laitonen, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Pekka Ylikoski, Suomen Asianajajat
Anniina Jokinen, Euroopan kriminaalipoliittikan instituutti HEUNI
Leena-Kaisa Åberg, Rikosuhripäivystys
Pauliina Sillfors, oikeusministeriö (siht.)

Asiantuntijana: Sari Malinen, Poliisihallitus

Asialista

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.03 ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Työryhmän varapuheenjohtaja Venla Roth toimi kokouksen puheenjohtajana varsinaisen puheenjohtajan ollessa estyneenä.

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen asialista.

3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

4. Aiemmassa valmistelussa tehtyjen ehdotusten eteneminen ja tarvittavat jatkotoimet (Excelin läpikäynti)

Roth kiitti työryhmän jäseniä Excelin täyttämisestä ja alusti asiaa. Työryhmä päätti lokakuussa pidetyssä työryhmäkokouksessa, että jäsenet kirjaavat aiemmassa valmistelussa tehdyt ehdotukset kokoavaan Excel-taulukkoon arvionsa näiden ehdotusten etenemisestä, ajankohtaisuudesta sekä tarvittavista toimenpiteistä edustamansa organisaation/hallinnonalan osalta. Taulukon läpikäynnillä saadaan tietoa siitä, miten aiemmassa valmistelussa tehdyt ehdotukset ovat edenneet. Ehdotusten etenemisen seuranta auttaa myös hahmottamaan, millaisia toimia ja kehittämistyötä jatkossa tarvitaan uhrien aseman parantamiseksi rikosprosessissa.

Käytiin taulukko kohta kohdalta läpi. Sovittiin, että työryhmän jäsenet voivat vielä täydentää taulukkoa sekä lisätä sen loppuun ehdotuksia toimista, joilla voisi parantaa rikoksen uhrin asemaa rikosprosessissa.

Päätettiin, että sihteeristö kutsuu koolle työryhmän kokouksista erillisiä bilateraalikokouksia, joissa käsitellään tarkemmin aiemmassa valmistelussa tehtyjen ehdotusten etenemistä, niihin liittyviä jatkotoimia sekä muita mahdollisuuksia parantaa rikoksen uhrin asemaa rikosprosessissa. Kokouksia järjestetään seuraavin kokoonpanoin: OM/SM/POHA, OM/STM/THL, OM/TiV, OM/HEUNI ja OM/RIKU. Työryhmälle toimitetaan yhteenvedot kokouksista.

5. Keskustelu pysyvän koordinaation tarpeesta uhrin oikeuksien edistämiseen ja toimien seurantaan sekä tätä koskeva ehdotus

Roth alusti asiaa. Pysyvän koordinaation tarvetta on aiemmin arvioitu vuonna 2013 asetussa poikkihallinnollisessa Kansallinen rikosuhripolitiikka ja uhrien tukipalvelut -hankkeessa. Tuolloin katsottiin, ettei pysyvän toimielimen perustaminen ollut välttämätöntä. Tilanne on kuitenkin vuosien aikana muuttunut ja pysyvälle koordinaatiolle olisi nähtävissä nyt selkeä tarve. Roth totesi, että pysyvää koordinaatiota saatettaisiin tarvita edistämään uhrien oikeuksia ja asemaa kokonaisvaltaisesti, tunnistamaan puutteita sekä varmistamaan toimenpiteiden seuranta ja toimeenpano eri hallinnonaloilla. Myös EU-tason velvoitteissa on tapahtunut muutoksia, jotka osaltaan tukisivat pysyvän koordinaatioelimen perustamista. Roth avasi keskustelun aiheesta.

Työryhmän jäsenet olivat yksimielisiä siitä, että pysyvälle koordinaatiolle olisi tarvetta. Nykyiset koordinaatioelimet (kuten Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunta NAPE, Väkivallaton lapsuus -toimenpidesuunnitelman ohjausryhmä ja Ihmiskaupan vastaisen työn koordinaattori) eivät edistä uhrikysymyksiä kokonaisvaltaisesti, vaan painottuvat tiettyihin uhriryhmiin. Lisäksi todettiin, ettei Rikoksentorjuntaneuvosto ja sen jaostot käsittele uhrikysymyksiä erityisesti. Rikoksen uhrien oikeuksien ja aseman kokonaisvaltainen parantaminen jää siis vaille systemaattista edistämistä ja seurantaa. Kaikkien rikoksen uhrien oikeuksien ja aseman edistäminen edesauttaisi myös haavoittuvassa asemassa olevien uhrien tilannetta. Pysyvä koordinaatio koskien kaikkia rikoksen uhreja voisi myös keventää jo olemassa olevien eri uhriryhmiin keskittyvien koordinaatioelinten työtä.

Päätettiin valmistella ehdotus pysyvän koordinaatioelimen perustamiseksi. Koordinaatioelimen toteuttamismuoto jätettäisiin kuitenkin selvitettäväksi jatkovalmisteluun. Koordinaation tulisi olla strategista, ei pelkästään reaktiivista seurantaa. Tärkeää olisi välttää päällekkäistä työtä jo olemassa olevien, eri uhriryhmiin keskittyvien koordinaatioelinten kanssa.

6. Muut asiat

Keskusteltiin lyhyesti työryhmän lopputuotoksesta ja ehdotuksista laajemmin. Todettiin, että työryhmän ehdotukseen tulisi sisällyttää laajemmat strategiset tavoitteet uhrien aseman parantamiseksi rikosprosessissa. Olisi tärkeää kirjoittaa auki sitä, miksi uhripolitiikka on olennainen osa kriminaalipolitiikkaa.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.06.